

Renja Suominen-Kokkonen:
MAIRE GULLICHSEN JA 1930-LUKU

Käsityksemme Suomen yhdestä merkittävimmästä modernistisesta huvilasta, Villa Maireasta, ja Maire Gullichsenin taidekokoelmasta ovat rakentuneet suurelta osin erilaisten kertomusten varaan. Näissä kertomuksissa päähenkilöinä ovat olleet itseoikeutetusti joko Maire Gullichsen tai Alvar Aalto. Kertomusten opetusta voi kuitenkin pitää myöhemmin muokkaantuneena, sillä itse huvilan synty, rakentaminen, sisustus sekä alkuaikojen taideteokset eivät suinkaan asetu tarinaan ongelmitta.

Maire ja Harry Gullichsenin koteihin jo ennen Villa Maireaa hankittiin tarkoituksellisesti taidetta, mutta nämä taideteokset eivät välttämättä olleet samoja, joita olemme tottuneet näkemään Villa Maireassa tai joita on eniten ollut esillä Maire Gullichsenin taidesäätiön kokoelmassa. Pariskunta Gullichsenin taidekokoelman alku oli alleviivatun kotimainen, siihen valikoitui jo alusta lähtien niin tasoltaan kuin hinnoiltaan huipputöitä. Tämän lisäksi kokoelmaa leimasi Maire Gullichsenin omaan taiteilijuuteen liittyvät Vapaan taidekoulun kontaktit ja tämän taiteilijapiirin taiteilijoiden tukeminen.

Ahlström-yhtiön pääjohtajapariskunnan Helsingin Kaivopuistoon 1930-luvulla rakennettu edustuskoti toimi Gullichsenien taidekokoelman ensimmäisenä varsinaisena näyttämönä. Vuodesta 1935 eteenpäin sen seiniä koristivat sekä jo mestareina pidettyjen taiteilijoiden työt että nuoremman polven maalaukset. Näihin lukeutuivat kodin olohuoneeseen ripustetut Helene Schjerfbeckin *Omakuva*, Magnus Enckellin *Nuorukainen ja joutsen*, Wäinö Aaltosen *Sydämeni laulu* sekä Vapaan taidekoulun opettajien työt, Yngve Bäckin *Märta valkoisissa* ja Torger Enckellin *Kukka-asetelma*. Edustuskodin tiloja laajennettiin Alvar ja Aino Aallon suunnitelmien mukaisesti vuonna 1936 ja tuolloin uuden ruokasalin ripustusta rikastutettiin esimerkiksi Ellen Thesleffin hienolla *Juhannus*-maalauksella. Kodin taideteoksiin kuuluivat myös alusta lähtien omistajien ja heidän perheenjäsentensä muotokuvat. Näkyvimmälle paikalle olohuoneen ikkunasyvennykseen sijoitettiin Gunnar Elfgrenin marmorinen *muotokuva Maire Gullichsenista*.

Vuonna 1939 valmistuneeseen Villa Maireaan ei näistä taideteoksista kelpuutettu ripustukseen muita kuin Helene Schjerfbeckin *Omakuva* sekä Elfgrenin muotokuva huvilan emännästä. Muuten tämä modernistinen edustuskoti sai kansainvälisemmän painotuksen, mutta ei alkuvuosinaan kuitenkaan kokonaan hylännyt kotimaisia taiteilijoita.

Perustuu artikkeliin: Renja Suominen-Kokkonen, A Library of Art - the Villa Mairea and Notes on the Gender of the Art Collector. *Taidehistoriallisia tutkimuksia* 28, Helsinki 2004 (painossa).